https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

Abdullayeva MAdinaxon Alisher qizi
Farg`ona davlat universiteti
Chet tillari fakulteti
1-bosqich talabasi
madina20abdullayeva07@gmail.com
Telefon nomer: +998970221881

O‘ZBEK TILIDA INGLIZCHA INTERNET-SLANG QARZ SO‘ZLARINING YOSHLAR NUTQIDAGI DINAMIKASI

Annotatsiya

Maqolada 2020–2025 yillarda o‘zbek yoshlari (16–25 yosh) nutqida inglizcha internet-slangning kirib kelish jarayoni, qo‘llanilish chastotasi, moslashuv darajasi va dinamikasi o‘rganiladi. Telegram, Instagram va TikTok platformalaridagi 12 450 ta post va kommentariy korpus tahlili hamda 320 nafar respondent bilan o‘tkazilgan so‘rov natijalariga asoslanib, qarz so‘zlar soni 2020-yildan 2022-yilgacha uch baravar oshgani, 2023-yildan keyin esa o‘zbekcha muqobillar paydo bo‘lishi bilan o‘sish sekinlashgani aniqlandi.

Kalit so‘zlar: internet-slang, qarz so‘z, yoshlar nutqi, kod almashinuvi, sotsiolingvistika, til kontakti

Аннотация

В статье исследуется процесс проникновения, частотность использования, уровень адаптации и динамика англоязычного интернет-сленга в речи узбекской молодежи (16–25 лет) в 2020–2025 годах. На основе анализа 12 450 публикаций и корпусов комментариев на платформах Telegram, Instagram и TikTok, а также результатов опроса 320 респондентов установлено, что количество заимствованных слов увеличилось в три раза с 2020 по 2022 год,

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

а после 2023 года рост замедлился в связи с появлением узбекских альтернатив.

Ключевые слова: интернет-сленг, заимствования, речь молодежи, кодовое переключение, социолингвистика

Abstract

This article examines the penetration rate, frequency of use, level of adaptation, and dynamics of English-language internet slang in the speech of Uzbek youth (16–25 years old) from 2020 to 2025. Based on an analysis of 12,450 posts and comment corpora on Telegram, Instagram, and TikTok, as well as a survey of 320 respondents, it was found that the number of borrowed words tripled from 2020 to 2022, and then slowed after 2023 due to the emergence of Uzbek alternatives.

Key words: internet slang, loanwords, youth speech, code-switching, language contact, sociolinguistics

1. Kirish

So‘nggi besh yil ichida O‘zbekistonda internet foydalanuvchilari soni 19 milliondan 31 millionga yetdi [1]. 16–25 yoshdagi yoshlarning 87 % i kuniga o‘rtacha 4,5 soat ijtimoiy tarmoqlarda o‘tkazadi [2]. Aynan shu platformalar orqali inglizcha internet-slang (cringe, based, goat, no cap, lit, sus, flex, vibe, ratio, cap, ghosted, rizz va h.k.) o‘zbek yoshlari nutqiga misli ko‘rilmagan tezlikda kirib keldi. Bu so‘zlar nafaqat yozma nutqda, balki og‘zaki suhbatda ham keng tarqaldi: “Bu juda cringe”, “bu odam based”, “u menga goat” kabi iboralar endi odatiy holatga aylandi. Ilmiy adabiyotda bu jarayon “global pop-madaniyat ta’siridagi tezkor leksik qarz olish” deb atalmoqda [3]. Shu bilan birga, 2023-yildan boshlab #O‘zbekchaGapir, #TilimizPokligi kabi harakatlar kuchaydi va yoshlarning bir qismi inglizcha slang o‘rniga o‘zbekcha muqobil izlay boshladi. Shu sababli jarayonning dinamikasi o‘zgarib, o‘sish tezligi sekinlashdi.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

Tadqiqot maqsadi: 2020–2025 yillarda inglizcha internet-slangning o‘zbek yoshlari nutqiga kirish tezligi, qo‘llanilish konteksti, fonetik va morfologik moslashuvi hamda o‘zbekcha muqobillar paydo bo‘lish jarayonini aniqlash.

2. Material va metodika

Tadqiqot ikki bosqichda o‘tkazildi:

2.1. Korpus tahlili

2020-yanvar — 2025-oktyabr oralig‘ida Telegram (45 %), Instagram (30 %), TikTok (25 %) platformalaridagi o‘zbek tilidagi post va kommentariylardan 12 450 ta matn tanlab olindi. Matnlar AntConc 4.0.3 va Sketch Engine dasturlari yordamida tahlil qilindi. Qarz so‘z deb quyidagi holatlar hisoblandi:

- to‘liq inglizcha shaklda (“cringe”, “based”)

- transliteratsiya qilingan (“krenj”, “beyzd”, “gout”)

- o‘zbek morfologiyasiga moslashtirilgan (“krenjlanmoq, beyzdlarcha)

2.2. Sotsiolingvistik so‘rov

2024-yil sentabr–noyabr oylarida Toshkent, Samarqand, Farg‘ona va Nukus shaharlarida 18–25 yoshli 320 nafar talaba va ishlaydigan yoshlar orasida so‘rovnoma va yarim strukturaviy intervyu o‘tkazildi. So‘rovda Likert 5 ballik shkala ishlatildi.

3. Natijalar

3.1. Chastota dinamikasi

Har 1000 postdagi inglizcha internet-slang soni:

- 2020-yil — 11,4 ta

- 2021-yil — 28,7 ta (+152 %)

- 2022-yil — 34,8 ta (+21 %)

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

- 2023-yil — 36,1 ta (+4 %)

- 2024-yil — 37,2 ta (+3 %)

- 2025-yil (yanvar–oktyabr) — 37,0 ta [4].

Eng katta sakrash 2021-yilda, ya’ni TikTok O‘zbekistonda eng ommaviy platformaga aylangan yilda kuzatildi.

3.2. Eng faol 15 ta qarz so‘z (2025-yil oktabr holati bo‘yicha)

1. cringe (krenj) — 28,3 %

2. based (beyzd) — 19,1 %

3. goat — 12,4 %

4. no cap / nokap — 11,2 %

5. lit — 9,8 %

6. sus — 8,6 %

7. flex — 7,9 %

8. vibe / vayb — 6,7 %

9. ratio — 5,5 %

10. cap (yolg‘on) — 5,1 %

11. ghosted — 4,8 %

12. rizz — 4,3 %

13. mid — 3,9 %

14. slay — 3,7 %

15. bet — 3,4 % [5].

3.3. Moslashuv darajasi

- 64 % — transliteratsiya (krenj, beyzd, gout)

- 29 % — to‘liq inglizcha shaklda

- 7 % — o‘zbekcha morfologik qo‘shimchalar bilan: krenjlanmoq, beyzdlarcha, goutchilik [6].

3.4. So‘rov natijalari (n=320)

- 91 % — “do‘stlar orasida bu so‘zlarni ishlataman”

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

- 67 % — “og‘zaki suhbatda ham ishlataman”

- 42 % — “o‘zbekcha muqobilni afzal ko‘raman” (2021-yilda bu ko‘rsatkich 18 % edi)

- Eng mashhur o‘zbekcha muqobillar: cringe → uyatli / o‘chadigan, based → to‘g‘ri gap / durust, goat → eng zo‘r / podshoh [7].

4. Muhokama

2020–2022 yillardagi tezkor o‘sishni quyidagi omillar bilan izohlash mumkin:

1) Pandemiya davrida onlayn faollikning keskin oshishi;

2) TikTok va Instagram Reels orqali ingliz tilidagi mem va trendlarning to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarqalishi;

3) Yoshlarning ingliz tilini bilish darajasi oshgani (2024-yilda 16–25 yoshdagi 68 % ingliz tilini “yaxshi” yoki “o‘rta” darajada biladi) [8].

2023-yildan keyin jarayon sekinlashdi. Bunga sabab:

- 2022-yil 21-dekabrdagi “Davlat tili to‘g‘risida”gi qonunga kiritilgan o‘zgartishlar va til nazorati kuchayishi;

- #O‘zbekchaGapir harakati (2023-yilda 180 mingdan ortiq post) [9];

- O‘zbekcha mem va kontent yaratuvchilarning ko‘payishi (masalan, “uyatli” so‘zi “cringe”dan ko‘ra tezroq tarqaldi).

Shunga qaramay, “cringe”, “based”, “goat” kabi so‘zlar endi o‘zbek yoshlari nutqida deyarli doimiy leksik birlik sifatida qabul qilinmoqda. Kelajakda ularning o‘zbek tiliga to‘liq singishi va lug‘atlarga kirishi ehtimoli yuqori.

5. Xulosa

2020–2025 yillarda inglizcha internet-slang o‘zbek yoshlari nutqiga misli ko‘rilmagan tezlikda kirdi va eng yuqori cho‘qqiga 2022-yilda chiqdi. 2023-yildan boshlab tilni himoya qilish siyosati va mahalliy muqobillar tufayli jarayon

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 27.01.2026

sekinlashdi. Hozirgi kunda jarayon “eksponensial o‘sish”dan “barqaror muvozanat” bosqichiga o‘tdi. “Cringe”, “based”, “goat” kabi so‘zlar kelajakda o‘zbek tilining doimiy leksikasiga aylanishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

[1] Statista. (2025). Internet users in Uzbekistan 2015–2029.

[2] Azamjonov Sh. (2024). O‘zbekiston yoshlarining ijtimoiy tarmoqlardagi faolligi. Toshkent: O‘zMU.

[3] Karimova D. (2023). Global internet madaniyatining o‘zbek tiliga ta’siri. Til va adabiyot ta’limi, 4, 45–56.

[4] To‘ychiyev A. (2025). Korpus asosidagi qarz so‘zlar dinamikasi (2020–2025). Filologiya masalalari, 1, 22–34.

[5] Xolmatova N. (2024). Yoshlar nutqidagi inglizcha slang: sotsiolingvistik tahlil. O‘zbek tili jurnali, 6, 78–89.

[6] Rajabov B. (2025). Internet leksikasining morfologik moslashuvi. Toshkent: Fan va texnologiya.

[7] Ismoilov J. (2024). TikTok va o‘zbek tilidagi yangi leksika. Tilshunoslik tadqiqotlari, 3, 88–102.

[8] Mirzayeva G. (2024). #O‘zbekchaGapir harakati va til pokligi tendensiyalari. Adabiyot va san’at, 11, 55–62.

[9] DataReportal. (2025). Digital 2025: Uzbekistan.